

Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto 2009 m. ataskaita

Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas parengė 2009 metų ataskaitą apie gyvūnų ligų, zoonozių ir zoonozių sukėlėjų, maisto teršalų ir nepageidaujamų medžiagų pašaruose paplitimo tendencijas Lietuvoje.

Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas teikia mokslinę ir techninę pagalbą kompetentingoms institucijoms bei paslaugas verslo ir ūkio subjektams gyvūnų sveikatos ir gerovės, maisto ir pašarų saugos klausimais. 2009 metais Instituto kokybės sistema atitiko tarptautinio ISO/IEC 17025 standarto „Bendrieji reikalavimai tyrimų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai“ bei Rusijos Federacijos akreditavimo tarnybų – Rusijos Federacijos vartotojų teisių ir žmonių gerovės apsaugos federalinės tarnybos (Rospotrebnadzor) Higienos ir epidemiologijos federalinio centro ir Techninio reguliavimo ir metrologijos federalinės agentūros (GOST-R) reikalavimus.

2008 metais medžiagų likučių paplitimas gyvūnuose buvo 0,4 %, o 2009 metais – 0,5 %. 2008 metais medžiagų likučių paplitimas gyvūniniuose produktuose buvo 0,67 %, o 2009 metais – 0,43 %. 2009 metais medžiagų likučių kiekis viršijo DLK 7 gyvūnų ir 7 gyvūninių maisto produktų mėginiuose. Galvijų mėginiuose antibakterinių medžiagų, kvinolonų, kadmio kiekis viršijo DLK. Kiaulių mėginiuose antibakterinių medžiagų, kvinolonų, spektinomocino ir linkomicino kiekis viršijo DLK. Kiaulių mėginyje buvo nustatytas chloramfenikolis. Arklių mėginyje buvo nustatyta salicilio rūgštis. Galvijų pieno mėginiuose antibakterinių medžiagų ir penicilino kiekis viršijo DLK. Kiaušinių mėginyje lazalocido kiekis viršijo DLK. Žuvų mėginiuose dioksinų kiekis viršijo DLK. 2 jungtiniuose 82 % riebumo sviesto mėginiuose buvo nustatytas pesticidas alfa heksachlorocikloheksanas.

2009 metais buvo nustatyti 3 pašarų ir pašarinių žaliavų ženklinimo neatitikimai dėl GMO. Vienu atveju hemoglobino milteliuose buvo nustatyti šiltakraujų žinduolių baltymai.

2009 metais buvo ištirti 597 importuojamų maisto produktų mėginiai. Neperdirbtų ir perdirbtų žuvų mėginiuose buvo nustatyti parazitai ir listerijos. 2009 metais daugiau neperdirbtų žuvų siuntų buvo užkręsta parazitais ir mažiau perdirbtų žuvų siuntų buvo užkręsta listerijomis lyginant su 2008 metais.

2009 metais buvo ištirti 266 augalinių maisto produktų mėginiai. 5 mėginiuose pesticidai viršijo DLK. Oksamilo likučiai buvo nustatyti iš Lenkijos ir Olandijos įvežtose baklažanų siuntose. Granatų siuntoje iš Egipto nustatyti etiono likučiai, o siuntoje iš Izraelio – lamda cihalotrino ir tiakloprido likučiai. Vynuogių siuntoje iš Turkijos buvo nustatyti imazalilo likučiai.

2009 metais gyvsidabris buvo nustatytas visuose žuvų mėginiuose, bet jo kiekis neviršijo DLK. Vienoje karpinių žuvų grupėje buvo išskirta *Aeromonas hydrophila* bakterija. Radioaktyvūs cezio (¹³⁷Cs) ir stroncio (⁹⁰Sr) izotopai buvo nustatyti lydekų mėginiuose ir radioaktyvūs stroncio (⁹⁰Sr) izotopai upėtakių mėginiuose, tačiau jie neviršijo didžiausio leistino kiekio.

2009 metais daugiausia neatitikimų nustatyta kiaulienoje, vištienoje, žuvyje ir geriamajame vandenyje.

Gyvūnų vakcinacija nuo pasiutligės sumažino pasiutligės virusų plitimą laukinių gyvūnų populiacijoje ir naminių bei laukinių gyvūnų pasiutligės paplitimą Lietuvoje.

Lietuvoje nenustatytas gyvūnų užsikrėtimas užkrečiamosiomis spongiforminėmis encefalopatijomis. Lietuvoje laikomos avių veislės yra atsparios skrepi ligai.

Salmonelės ir kampilobakterijos labiausiai paplitusios paukštienoje ir jos produktuose. Žmonės gali užsikrėsti trichinelioze valgydami netirtų kiaulių ir šernų mėsą. Listerijos labiausiai paplitusios žuvies produktuose, salotose ir paruoštuose vartojimui maisto produktuose. Echinokokai nustatomi galvijams ir kiaulėms.

2008 metais galvijų enzootinės leukozės paplitimas buvo 0,52 %, o 2009 metais – 0,13 %. 2009 metais Panevėžio apskrityje Pasodėlės veislinėje kiaulių karantinavimo fermoje nustatytas klasikinis kiaulių maras.

2009 metais Lietuvos Respublikos veterinarinių vaistų registre buvo 941 veterinarinis vaistas ir 80 veterinarinės paskirties biocidų. Užregistruoti 89 veterinariniai vaistai 12 veterinarinės paskirties biocidų.

2009 metais buvo parengta 1281 maisto produktų laboratorinių tyrimų išvada, paskelbtas 51 informacinis pranešimas rizikos vertinimo klausimais ir parengta 17 mokslinių nuomonių.

Visapusiškas maisto saugos rizikos vertinimas yra efektyvi priemonė, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą, vartotojus nuo apgavystės bei tinkamai informuoti apie produktą.